

Kristeligt Dagblad

REPORTAGE | 21.04.24 KL. 20:00 | **K**

De hjemløse på Dalhoffsminde vil så gerne arbejde, men det må de ikke for systemet

I 100 år har beboerne på forsorgshjemmet Dalhoffsminde arbejdet i værksteder. Det har givet struktur på hverdagen og mulighed for at få tankerne væk fra et svært liv. Men nu vil Socialtilsynet sætte en stopper for ordningen

Britta Søndergaard
Journalist

For Michael Koch er arbejdet på træværkstedet en vigtig del af opholdet på Dalhoffsminde. Her pudser han en af de stole, der skal stå på gaden i Haderslev. Stolene er blevet en turistattraktion. . Foto: Sarah Christine Nørgaard.

Brian står med en bøtte rød maling i et af værkstederne på forsorgshjemmet Dalhoffsminde og maler plankerne til en gammel landsbrugsaflæsservogn.

Han er 47 år og førtidspensionist. For to år siden ramlede hans tilværelse, da han blev kvæstet ved en færdselsulykke og fik en kraftig hjernerystelse. Siden har hans liv ikke været det samme.

”Mit hoved gik i uorden på grund af en hjernerystelse. Jeg lavede dumme ting og blev smidt ud af min lejlighed, og nu er jeg her og skal have orden på mit hoved,” fortæller

Brian, der ikke ønsker sit fulde navn i avisen.

Det er to måneder siden, at Brian flyttede ind på Dalhoffsminde nær Haderslev. Her bor han sammen med 44 andre hjemløse fordelt på to matrikler. Annekset, hvor han har et værelse med eget bad, ligger ikke langt fra den statelige hvidmalede hovedbygning, der har været et af den kristne forening **Arbejde Adlers** forsorgshjem siden 1924.

Derudover er der to værkstedshaller og eget savværk, som forarbejder træ fra Dalhoffsmindes syv hektar store skov ikke langt derfra. Institutionen ligger i idylliske omgivelser ned til Slivsø.

Brian synes, at arbejdet i værkstedet giver et fast holdepunkt.

”Da jeg boede i min lejlighed, så jeg fjernsyn om natten og sov om dagen. Det var dødkedeligt. Her vågner jeg hver morgen klokken seks, ruller en cigaret, tager en kop kaffe, inden jeg går over i værkstedet klokken otte. Det er faktisk sådan, at når det er fyraften, så går man egentlig og er ked af det, for så skal man over at sidde på værelset igen,” siger Brian og smiler skævt under skyggen af sin sorte arbejdskasket. At opholde sig i fællesrummene giver ifølge Brian ikke det samme fællesskab som i værkstederne.

Brian er her i færd med at male plankerne til en gammeldags landbrugsvogn. Han har tidligere boet på Dalhoffsminde som ung. Han er flyttet ind, fordi han blev smidt ud af sin lejlighed. Nu prøver han at komme sig efter en trafikulykke. Foto: Sarah Christine Nørgaard

Han tjener 30 kroner for hver time, han arbejder. En slags lommepenge, der på forsorgshjemmet kaldes arbejdsdusør. For Brians vedkommende bliver det til cirka 500 kroner om ugen efter skat. En gang om ugen modtager han sin løn i kontanter. Pengene

udbetales på gammeldags vis i en konvolut, for mange af beboerne har ikke styr på bankkonto og MitID.

”Det dækker lidt ekstra ud over min pension. Vi kalder det cigaretpenge, og så har jeg også lidt, når jeg skal købe en sodavand,” siger Brian.

Kan være fortid

I mere end 50 år har de hjemløse på Dalhoffsminde arbejdet for dusørpenge. **Men ordningen kan snart være fortid.**

Socialtilsynet har bebudet, at Dalhoffsminde i nærmeste fremtid skal ophøre med at betale arbejdsdusør. Da dusørpengene er den motivationsfaktor, der får mange af beboerne til at arbejde, vil det i praksis kunne betyde en nedlæggelse af værkstederne.

Endnu har Socialtilsynet ikke udstedt et påbud, men det forventes at komme snart.

”Det er jo latterligt. Det er arbejdet, der driver os. Hvis ikke det var for arbejdet, ville jeg sidde på mit værelse hele dagen og se tv og ryge hash,” siger Brian.

I samme værksted står den 54-årige tidligere rejsemontør Christian Jørgensen iført orange arbejdsbukser og sliber en lille robåd af glasfiber med sandpapir. Han har boet et par måneder på Dalhoffsminde og kan ikke forestille sig en hverdag uden arbejde.

”Så ville tiden godt nok blive lang.”

Frederik har fået en permanent bolig i en af de såkaldt skæve boliger Hoptrup Hytteby lige ved siden af Dalhoffsminde. Hans opgave er at holde udearealerne. Foto: Sarah Christine Nørgaard

Landsforeningen Arbejde Adler blev stiftet af præsten Nicolai Dalhoff i 1911. Dengang vagabonderede omtrent 10.000 mænd i Danmark og overlevede ved småjob og tiggeri. Arbejde Adlers grundtanke var, at den udbredte sociale nød skulle afhjælpes ved at ”fremme Hjælp ikke ved Almisse”, som det blandt andet hedder i foreningens

formålsparagraf. Hvor de hjemløses arbejde dengang havde karakter af tvang, foregår alt arbejde på værkstederne i dag frivilligt.

I forstanderkontoret i den hvide hovedbygning sidder forstander Henrik Vest sammen med bestyrelsesformand, pensioneret revisor Ove Georg Andersen, ved et langt plankebord fremstillet i Dalhoffsmindes træværksted. Det sidste halve år har de været i dialog med Socialtilsyn Midt.

"I tid har vi vel efterhånden brugt, hvad der svarer til et årsværk på den sag. Jeg har ikke indtryk af, at tilsynet reelt ved, hvad det er, vi laver, og hvilke resultater vi sammen med beboerne opnår," siger Ove Georg Andersen.

Sagen er stadig ikke afsluttet, men Henrik Vest forventer, at Socialtilsynet i løbet af foråret vil komme med et påbud om at stoppe dusørordningen og dermed også beskæftigelsen på værkstederne. Tilsynets argument er, at et forsorgshjem under Servicelovens paragraf 110, hvis drift baseres på de takster, der betales af offentlige midler, ikke lovligt kan udbetale dusørpenge til beboerne.

Dalhoffsminde er villig til at prøve at finde en løsning, så dusørpengene ikke trækkes af de sociale takster. Institutionen tjener godt 600.000 kroner om året ved at sælge blandt andet borde, bænke og såkaldte insekthoteller og udbetaler nogenlunde det samme i dusørpenge.

"Det er helt skørt, at vi ikke kan finde en løsning. Specielt i en tid, hvor man alle andre steder i samfundet betoner vigtigheden af arbejde. Vi kan se, at beboerne får det meget bedre både i forhold til misbrug og deres psykiske lidelser. De begynder at tænke på noget andet," mener Henrik Vest.

Den nye hjemløselov lægger op til, at de ofte lange ophold på forsorgshjem skal afkortes, og at hjemløse i stedet skal have egen bolig med bostøtte fra kommunen.

"Intentionen i den nye lov støtter bakker vi helt og fuldt op om. Men en af hovedopgaverne for vores forsorgshjem er at sikre, at beboerne har noget at stå op til, så deres hverdag mest muligt kommer til at ligne den hverdag, de møder, når de efter deres forventede korte ophold udskrives til deres eget hjem. Og arbejdsdusør er en stærkt motiverende faktor," siger Ove Georg Andersen.

Brian og Christian Jørgensen (til højre) i en pause i rygeskuret Christian Jørgensen har været rejsemontør indtil for få år siden. Foto: Sarah Christine Nørgaard

De ensomme mænd

Der bor i øjeblikket to kvinder på Dalhoffsminde. Men den dominerende og hastigst voksende gruppe af beboere er ensomme, midaldrende mænd mellem 45 og 65 år. De er ofte blevet hjemløse efter langvarigt misbrug, og familien har i mange tilfælde afbrudt forbindelsen.

”Gruppen af hjemløse har ændret sig de seneste 15 år. Deres problemer er mere komplekse end tidligere på grund af misbrug og psykiske lidelser,” siger Henrik Vest, der også understreger, at mange får det bedre efter opholdet på forsorgshjemmet.

”Generelt lykkes det 7 ud af 10 beboere at komme videre til et liv uden hjemløshed, mens en tredjedel har mere vedvarende problemer,” fortæller han.

I tømrerværkstedet står den 57-årige Michael Koch i sit sorte arbejdstøj og sliber en af de store træænestole, som der allerede står flere af i Haderslev bymidte. Det er Haderslev Erhvervsråd, der køber stolene, som er blevet en turistattraktion.

Michael Koch har boet på forsorgshjemmet i over et år, men den 1. maj flytter han ind til Haderslev.

”Jeg kunne ikke få det til at fungere i min lejlighed. Det var ensomhed, der drev mig herud. Men jeg har fået et netværk her, som jeg kan trække på, når jeg flytter tilbage i en

lejlighed,” siger han.

Michael Koch er stærkt synshandicappet, og derfor får han hjælp af værkstedets tømrer, Steffen Gellert, til at lave forefaldende arbejde.

”Arbejdet betyder, at man får tankerne ledt hen på noget andet. Her bliver der taget hånd om dig. Der er nogen at snakke med,” siger Michael Koch.

Et par kilometer fra hovedhuset ligger metalværkstedet. En mand står i et lokalerne og reparerer cykler, men ellers er der stille. På et tidspunkt kommer Frederik ind ad døren. Han er 62 år, har et magert ansigt, hvidt skæg og intense blå øjne. Pasning af udearealerne er hans domæne. Han slår græsset sammen med en anden beboer.

Christian Jørgensen kan ikke forestille sig en hverdag uden fysisk arbejde. Foto: Sarah Christine Nørgaard

Frederik har boet mindst 50 steder i Danmark. Nu har han fundet en permanent bolig i Hoptrup Hytteby – i en af de såkaldt skæve boliger for hjemløse opført af Dalhoffsminde lige ved siden af metalværkstedet.

Hans øjne lyner, da samtalen kommer ind på planerne om at afskaffe dusørbetalingen på Dalhoffsminde.

”Det kan de lige vove på. Så bliver jeg faktisk gal. Det er en dårlig idé. Der er mange her, som ikke har andet end til dagen og vejen. De tjener lidt ekstra penge og får noget at stå op til.”

Flere af de interviewede optræder efter eget ønske kun med fornavn. Deres identitet er Kristeligt Dagblad bekendt.

ARBEJDE ADLER

Arbejde Adler er en folkekirkeligt forankret social landsforening, som via en række tilknyttede medlemsinstitutioner arbejder på at hjælpe mennesker, som i kortere eller længere tid befinder sig i vanskelige livssituationer som hjemløshed, misbrug, psykisk sygdom eller social ustabilitet.

Foreningen blev oprettet 1911 og driver gennem selvejende institutioner med selvstændige bestyrelser tre forsorgshjem og en række andre institutioner.

Mest læste

1

18.04.2024 | NEKROLOG

Netop da fremtiden så mest lys ud, lukkede Thomas Reetz sine øjne for sidste gang

2

18.04.2024 | SENIORLIV

"Må jeg låne din computer i tre timer?" Hvad gør man, når en fremmed dukker op ved ens dør og beder om hjælp?

3

20.04.2024 | INTERVIEW

Præstesøn: Min far så ikke, at jeg kunne have det svært. Han havde travlt med at tage sig af alle de fattige og forhutlede

4

19.04.2024 | DAGEN

Forskere finder venstrehåndsgen: "Det her kan også være relevant i psykiatrien"

5

03.09.2023 | DEBAT

Lotte Mørk: Man kan ikke tale sig ud af, at livet også er forfærdeligt